

Luomuluonnontuotteita markkinoille eri tavoin – Luomumetsästä on moneksi

Mikkeli 23.11.2017
Jaana Elo

Jaana Elo, Karuna

- Yrittäjä ja maatalon emäntä
 - KoKo Palvelut
 - Neuvontaa ja konsultointia, Koulutusta
 - Kamparsin Luomutila ja Kaikumäen tila
 - Kirjanpito, TilaPuoti ja kotieläinpiha
 - Pelto- ja metsätyöt
- MTK:n Erikoiskasvivaliokunnan jäsen
- MTK:n Luomuverkoston puheenjohtaja
- Luomuliiton elintarvikeasiantuntija
- TAIEX, EU komissio tekninen asiantuntija
- MMM
 - Elintarvikevalvonnan ja -lainsäädännön jaosto
 - ELV pk-asiantuntijat - ryhmä

Kamparsin Luomutila

- Luomuviljelyksessä 95 ha
 - Puutarhakasveja 13 ha (2017)
 - Vilja ja viherlannoitus
- Luomukeruualue 150 ha
- Kotieläinpiha

- TilaPuoti - suoramyynti
- Reko – toiminta
- Tapahtumat / markkinat
- Ammattikeittiöt
- Luomuflooristit

Karunan luomukeruualue

- Kolmen omistajan maat ja metsät
 - Tavanomaisia viljaitiloja -> maat haettu luomuun 2015
 - Sukutiloja
- Yhteensä 150 ha
- Selvittäjä hakenut luomuvalvontaan
- Pääosin mänty- ja kuusimetsiä
 - Aluskasvillisuus varpuja, kalliota sammaleen peitossa
- Pieni suoalue
- Neljä koivikkoa (yht. 10 ha) – koivunlehti, mahlan keruu
- Marjat ja sienet, kanerva
 - Mustikka, puolukka, karpalo, kantarelli, suppilovahvero, tatit

Kokemuksia selvittäjänä toimimisesta - vähän paperisotaa...

- Metsähoitoyhdistys – lausunnot hoidoista:
 - Avohakkuu koivikoissa 2002 – siemen puut jätetty
 - Ensiharvennuksen puut jätetty maatumaan
 - Kahteen sukupolveen ei lannoituksia -> siirtymäajan lyhennys (3v)
 - Selvitys lajien säilymisestä (Ympäristökeskus)
- Sopimukset eri maanomistajien kanssa:
 - Kirjalliset sopimukset
 - Sitoutuminen luomuehtoihin
 - Tiedotus perustamisvaiheessa + jatkossa
 - Ehdot
 - Irtisanominen
 - Kesto

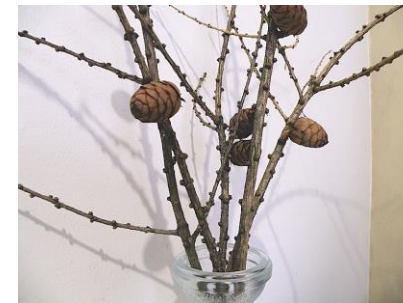
...ja vähän byrokratiaakin

- Hakemus V-S:n ELY-keskus
 - Lomake 1
 - Täydennyslomake 1c
 - Kopio maanomistajille toimitetusta ohjeistuksesta
 - Luomusuunnitelma
 - Toiminnan kuvaus
 - Alueen omistussuhteet
 - Tuotteiden keruu aika
 - Kerättävät kasvit ja niiden osat
 - Pakkaaminen ja merkitseminen
 - Kuljetus
 - Mahdollinen jatkokäsittely / alhainen jalostus
 - Kartat (tarkkuus -> ELY)
 - Selvitykset (metsänhoitoyhdistys ja ympäristövirasto)
 - Kiinteistötunnusten luettelo

Monipuolinen tuotteistaminen – paras hyöty

- Tilapuoti
 - Vihannekset, marjat, sienet, villiyrtit, joulukuuset, saunavihdat
- Jalostajat – kotimaan markkinat ja vienti
 - Marjat ja sienet
 - Koivunlehdet ja -mahla saunavihdat
 - Joulukuuset ja saunavihdat – ”sesonkituotteet”
 - Jäkälä, sammal, ”risut”
 - Floristit, koristeet
 - Villiyrtit
 - Kuusenkerkkä, männyn havu
 - Apilan kukka
 - Itse kerätyinä / pystykauppaa

Elitarvikelainsäädännön riskiperusteisuus

LAITOSTOIMINTA

TOIMINTA
ELINTARVIKEHUONEISTOILMOITUKSELLA

TOIMINTA ALKUTUOTANTOILMOITUKSELLA

TOIMINTA ILMAN ELINTARVIKEHUONEISTOILMOITUSTA

Alkutuotanto?

Toiminta alkutuotantoilmoituksella?

- Maidon- ja munantuotanto, lihakarjan kasvatus, metsästys,
- Viljely (vilja, kala, sienet), hunajantuotanto
- **Luonnonvaraisten marjojen ja sienien keräily**
 - Vna 1258/2011 § 2 ja 164/2016 (myyntirajat)
- Omien alkutuotannon tuotteiden kauppakunnostus (pesu, pakkaaminen) ja myynti -> ilmoitus kuntaan
 - Suoraan kuluttajalle
 - Paikalliseen vähittäismyyntiin
 - Myyntimääristä pidettävä kirjaa
 - Sisältää kuljetuksen

Alkutuotannon tuotteiden myynnistä Ilmoitettavaan elintarvikehuoneistoon

- kun kg-rajat myynnin osalta ylittyy
- ostetaan muilta, pakataan ja myydään
- käsittelystä tai valmistuksesta, kun jatkojalostetaan alkutuotannon tuotteita niin, että niiden luonne muuttuu:
 - mehujen ja hillojen valmistus
 - yrttien kuivaus
 - juuresten kuoriminen, raastaminen, pilkkominen
 - marjojen pakastus

-> sovelletaan elintarvikehuoneistoille annetut vaatimukset

MUTTA koemarkkinointiin vuoden ajan, ei säännöllisesti -> ei ilmoitusta

Myynti alle 10 000 euro / a

Pienimuotoinen ja vähäriskinen elintarvikkeiden valmistus ja myynti

Alkutuotannon yhteydessä tapahtuva vähäriskinen elintarvikehuoneistotoiminta (myynti <10 000 €)

- Tilapuoti, jossa myynnissä myös muiden alkutuotannon tuotteita (pl. Raakamaito ja kananmunat)
- Vähäriskinen jalostus ja myynti (<10 000 €), myllytuotteet, huoneenlämmössä säilyvät leipomotuotteet

TOIMINTA ILMAN
ELINTARVIKEHUONESTOA

- Kesäkahvila, jossa myynnissä vähäriskisiä elintarvikkeita (yrттitee, kahvi, marjapiirakka, tehdasvalmisteinen jäätelö, myynti < 10 000 €)

- Nuotioruoka ohjelmalveluissa (tikkupulla, makkara, lettujen paisto)

Luomukeruutuotteet; koemarkkinointi n. 1 vuosi
Villiyrtit ja niiden sekoitukset, sieni- ja marjatuotteet, kuusenkerkkävalmisteet jne vähäriskiset valmisteet...
(myynti < 10 000 €)

Elintarvikehuoneistoilmoitus pienellä alkuun – kotona valmistaminen

- EY asetus 852/2004 (liite II, luku 3) sallii elintarvikkeiden kotona valmistuksen mutta EY asetus 882/2004 edellyttää, että valvonnan oltava mahdollista -> omavalvonta, toimijan haastattelu
- Elintarvikelain mukaan elintarvikehuoneiston voi perustaa kotiin, mutta asuminen ei saa aiheuttaa toiminnalle terveysvaaraa
- EL 23/2006, muutos 352/2011:
 - Ilmoitettavat elintarvikehuoneistot
 - Vain laitokset hyväksytään
 - Omavalvontaa ei hyväksytä
 - Ilmoitus 4 vko ennen toiminnan aloitusta
 - Toiminnan luonne ja laajuus
 - Toiminnan aloittaminen ei edellytä tarkastusta
 - 1 kk, 3 kk, 6 kk aloituksesta **riskiperusteisesti**

Pakkaamaton vai pakattu tuote?

- Loppukuluttajalle tarkoitettu
- Kuluttaja itse pakkaa – irtomyynti
- Suljetaan pakkaukseen ostohetkellä – konsulentti
- Pakataan kuluttajan pyynnöstä/tilauksesta - lounasateria
- Ennalta pakattu välitöntä myyntiä varten – koulun myymälä
- Tarjoillaan valmiina nautittavaksi – kahvilan leipä

- **Välitön myynti – MMMa 1042/2016**
 - Tuote on valmiiksi pakattu elintarvikkeen luovutuspaikassa myynnin nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi (ei enää 24 tunnin rajaa)
 - Voimaan 13.12.2016

Pakkausmerkintöjen tärkeimmät tiedot – Suoramyyntin helpotuksia

- Tuotteen nimi
- Ainesosaluettelo (suola %), allergeenit
- Sisällön määrä
- Säilyvyysaika
- Valmistajan yhteystiedot

Luomukeruutuotteen myynti ja markkinointi

– kaikki hyöty irti

- Kuluttajat
- REKO
- Kauppa
- Jalostajat
- Ammattikeittiöt
 - Hankintalaki
- Maatilamatkailu
 - Kokonaisvaltainen hyöty
 - Luontopolut

“Luomuasetuksen ulkopuolinen maailma”

- HoReCa-sektori
 - Private standards (DK)

- Tekstiilit
 - 1998 luomutekstiilien tuotanto-ohjeet (IFOAM)

True Friends of
Natural and Organic
Cosmetics

ORGANIC
COSMETIC

- Kosmetiikka
- Pesuaineet

Mitä arvoketjussa tapahtuu tuotteen hinnalle...Luomun arvo?

Elintarvike, bulkki:

Suomalainen luomupuolukkahillo: puolukan hinta nousee n. 17-kertaiseksi purkissa
Suomalainen luomulakkahillo: lakan hinta nousee n. 5-kertaiseksi purkissa

Elintarvike, erikoistuotteet:

Mustikkajauhe: Mustikan hinta nousee n. 100 – kertaiseksi pussissa
Puolukkjauhe: Puolukan hinta nousee n. 150 – kertaiseksi pussissa
Lakkajauhe: Lakan hinta nousee n. 16 – kertaiseksi pussissa

Terveystuotteet:

Mustikkauutteen myyntipakkauksessa 4150 euroa / kg
Männynkuoriuutteen myyntipakkauksessa 6636 euroa / kg

Kosmetiikka:

Luomusiemenöljyt – yli 10 000 euro / kg

Tulevaisuuden näkymiä yhteistyöstä

Luomuelintarvikkeet

Luomukosmetiikka

Koulutus

Ammattikeittiöt

Kiitos!

Jaana Elo
Puh. 044 222 0879
elojaana67@gmail.com

